

Vastuullisuus yrityksen arjessa verkkokoulutus

A Ympäristövaikutukset

B Yritysvastuu

C Miten pääset alkuun vastuullisuustyössä?

Jaana Auer

MMM, yrittäjyyden lehtori, JAMK

JYU.WISDOM

GRADIA

jamk | Jyväskylän ammattikorkeakoulu

poke
POHOISEN KESKI-SUOMEN
AMMATTIPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Lisenssiehdot

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -lisensillä.

Diasettiin liittyvät videot

- Ympäristövaikutukset: <https://m3.jyu.fi/jyumv/ohjelmat/science/maat/polku-2.0/vastuullisuus-yrityksen-arjessa-verkkototeutuksen-tallenteet/recording-04-07-2023-12.49>
- Yritysvastuu: <https://m3.jyu.fi/jyumv/ohjelmat/science/maat/polku-2.0/vastuullisuus-yrityksen-arjessa-verkkototeutuksen-tallenteet/recording-04-07-2023-13.11>
- Miten alkuun vastuullisuustyössä: <https://m3.jyu.fi/jyumv/ohjelmat/science/maat/polku-2.0/vastuullisuus-yrityksen-arjessa-verkkototeutuksen-tallenteet/recording-04-07-2023-13.27>

Ympäristövaikutukset 1/2

- Ympäristöä kuormittavat materiaalien, raaka-aineiden, kemikaalien ja energian käyttö sekä jätteet ja jätevedet
- Ympäristövaikutukset voivat kohdistua luontoon, maaperään, vesistöihin, ilmastoon, ihmisten terveyteen ja elinolosuhteisiin
- Ympäristövaikutuksia liittyy väistämättä kaikkiin tuotteisiin, niin tavaroihin kuin palveluihin
- Ympäristövaikutukset ovat usein negatiivisia (ympäristöongelmat), mutta voivat olla myös positiivisia
- Niitä aiheutuu esimerkiksi raaka-aineiden hankinnassa, tuotteen valmistuksessa, tuotteen käytön aikana ja sitä käytöstä poistettaessa (elinkaariajattelu)

Ympäristövaikutukset 2/2

- Suoria ympäristövaikutuksia:
 - Tehtaan piipusta tai auton pakoputkesta tulevat ilmansaasteet
- Epäsuoria ympäristövaikutuksia:
 - Raaka-aineiden tuotanto saattaa aiheuttaa myrkyllisiä jätevesiä ja terveyshaittoja toisella puolella maailmaa, kiinteistöjen lämmityksestä tulee hiilidioksidipäästöjä
- Paikallinen
 - Kemikaalien saastuttama maaperä ja pohjavesi, ruuhkaliikenteen aiheuttama huono ilmanlaatu
- Alueellinen
 - Kaivoksen jättekemikaalit virtaavat kauas vesistössä, ilmansaasteiden kaukokulkeuma, Itämeren tilaan vaikuttaa rantavaltioiden jätevedet ja maatalous, luonnon monimuotoisuuden väheneminen, vesistöjen rehevöityminen tai saastuminen
- Maailmanlaajuinen
 - Ilmastonmuutos, sademetsien hakkuut vaikuttavat koko maapallon ilmakehän hiilidioksidipitoisuuteen

Ilmasaasteet

- Ilmanlaatu vaikuttaa ihmisten terveyteen
- Kaasuja tai pienhiukkasia, jotka kulkeutuvat hengitettäessä keuhkoihin ja verenkiertoon altistaen sydän- ja hengitystiesairauksille
- Rikkidioksidi ja typenoksidit kulkeutuvat pitkiä matkoja ja aiheuttavat esimerkiksi happamoitumista ja rehevöitymistä
- Länsimaissa on onnistuttu vähentämään teollisuuden ja liikenteen päästöjä paremman teknologian avulla

Ilmastonmuutos

- Ilmastonmuutos tarkoittaa maailmanlaajuista ilmaston lämpenemistä, joka johtuu ihmisen tuottamien kasvihuonekaasujen määrän voimakkaasta kasvusta ilmakehässä
- luonnollisen kasvihuoneilmiön voimistuminen
- Sääolosuhteet muuttuvat, sään ääri-ilmiöt lisääntyvät, napajäätiköt sulavat, meren pinta nousee, aavikoituminen, veden puute, viljelykelpoisen maan väheneminen, ruokaturva heikkenee, pakolaisuus, eliölajien väheneminen

Ilmastonmuutos vaikuttaa ruokaturvaan kaikkialla maailmassa.

Muutokset vaikuttavat moninaisesti ruuantuotantoketjun kaikkiin osiin.

Määrä ja saatavuus

- Sadot ja tuottavuus
- Laatutappiot
- Työntekijöiden tuottavuus
- Pölytys
- Maaperän viljavuus ja kosteus
- Kasvintuhoojat ja eläntaudit

Tarjonnan jatkuvuus

- Tuotannon heilahtelut
- Tuholais- ja tautiriskit
- Elintarvikekuljetusten häiriöt

Mahdollisuus hankkia ruokaa

- Ruokaan käytettävissä olevat varat
- Epävakaat maataloustulot
- Ruoan hintapiikit

Ruoan hyödyntäminen

- Elintarvikeeturvallisuusriskit
- Ruokavalioiden monipuolisuus
- Ravintokasvien ravitsemuksellinen laatu

Ruokaturva

- Väestö kasvaa ja ruuan kysyntä kasvaa. YK:n väestöennuste on että maapallon väkiluku kasvaa 7 miljardista 9 miljardiin vuoteen 2050 mennessä.
- Ruuan kysyntä tulee kaksinkertaistumaan vuoteen 2050 mennessä.
- Lisääntyneet helle- ja kuivuusjaksot sekä tulvat ovat haitanneet elintarvikkeiden tuotantoa, toimitusketjuja ja elintarviketurvallisuutta. Tulevina vuosikymmeninä ilmastonmuutos heikentää ruokaturvaa entisestään, kun esimerkiksi pölytys ja maan kasvukunto heikentyvät sekä tuholais- ja tautipaineet kasvavat

Riittääkö ruoka?

- Viljantuotannon pitäisi lisääntyä kehittyvissä maissa 40 %, kasteluveden määrän 40-50 %. Saharan eteläpuolisessa Afrikassa ja Latinalaisessa Amerikassa tarvitaan 100-200 miljoonaa hehtaaria uutta maatalousmaata.
- Kaupungistuminen, elintason lisääntyminen, eläinperäisten tuotteiden kysynnän kasvu

Ilmastonmuutos, ruoantuotanto ja ekosysteemipalvelut

Pölytys

Ilmastonmuutos voi luoda kasvien kukinnan ja pölyttäjien esiintymisen sekä aktiivisuuden välille eriaikaisuutta ja muuttaa niiden levinneisyysalueita.

Äärevät sääilmiöt voivat aiheuttaa suoran riskin pölyttäjäpopulaatioille.

Maan kasvukunto ja hiilen sidonta

Lämpenevä ilmasto ja tulvat aiheuttavat riskin maan kasvukunnolle ja hiilivarastolle.

Hiiltä maaperään lisäävät toimet tukevat viljelyn ilmastokestävyyttä.

Tuholaisten ja tautien hallinta

Ilmastonmuutos muuttaa tuholaisten ja tautien esiintymistä ja leviämistä.

Lämpeneminen ja CO₂-pitoisuuden kasvu heikentävät kasvinsuojeluaineiden tehoa.

Otsonikato

- Otsoni on kolmesta happiatomista muodostuva molekyyli
- Esiintyy luonnostaan 15-25 km korkeudessa ilmakehässä
- Otsonikerros suodattaa auringonsäteilystä ultraviolettisäteitä ja näin suojaa eliöitä auringon haitalliselta säteilyltä
- Otsonia muodostuu myös liikenteen päästöissä
- Hengitysilmassa otsoni on myrkyllistä
- Alailmakehän otsoni ärsyttää limakalvoja ja haittaa hengityselimistön toimintaa. Kasveilla se alentaa vastustuskykyä ja vaikeuttaa yhteyttämistä. Yhdysvalloissa otsonin aiheuttamien satotappioiden on arveltu olevan 500 miljoonaa dollaria vuodessa.
- Otsonikadon merkittävin syy on stratosfäärin saastuminen. Erityisesti klooria (freonit) tai bromia (halonit) sisältävät yhdisteet hajottavat otsonia. Lisäksi otsonia hajottaa dityppioksidi N₂O (eli typpioksiduuli eli ilokaasu). Koska otsonia tuhoavat yhdisteet ovat alailmakehän oloissa kemiallisesti kestäviä, ne hajoavat vasta kulkeuduttuaan ilmapvirtausten mukana yläilmakehään. Hajoaminen johtuu voimakkaasta UV-säteilystä, jonka seurauksena syntyy voimakkaasti reaktiivisia kloori- tai bromiatomeja ja niiden yhdisteitä.
- 1970-luvulla huomattiin, että otsonikerros oli heikkenemässä, syynä CFC-yhdisteet ja halonit, joiden käyttö kiellettiin kansainvälisellä sopimuksella vuonna 1985

Luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen

- Luonnon monimuotoisuudella tarkoitetaan eliölajien (kasvien ja eläinten) runsautta ja niiden elinympäristöjen monipuolisuutta, mutta myös lajien sisäistä perinnöllistä vaihtelua (biodiversiteetti)
- Perinnöllinen monimuotoisuus on tärkeää, jotta laji pysyy terveenä, ja jotta se voi selviytyä esimerkiksi ympäristön muutoksista.
- Kasvi- ja eläinlajien elinympäristöt hupenevat ja pirstaloituvat erillisiksi saarekkeiksi
- Ekosysteemipalvelut tärkeä osa resilienssiä eli muutoskestävyyttä
- Monimuotoisuuden mittaaminen haasteellista (puuttuu yhteinen mittaus- ja arviointijärjestelmä)

Kuvalähde: TEHO Maatilan ympäristökäsikirja 2013

Ekosysteemipalvelut

- Ekosysteemipalvelut tarkoittavat esimerkiksi luonnosta saatavia materiaaleja ja energiaa (nk. tuotantopalvelut), juomakelpoista pohjavettä ja ilmansaasteiden sitoutumista kasveihin (nk. säätelypalvelut) sekä aineettomia palveluita, kuten mieltä virkistäviä maisemia (nk. kulttuuripalvelut).
- Maailman talousfoorumi arvioi(2020), että yli puolet globaalista bruttokansantuotteesta on vahvasti tai melko vahvasti riippuvaista luonnon ekosysteemipalveluista.
- Monipuolinen eliöyhteisö on hyödyllinen myös viljelijän kannalta. Tuholaisten luontaisia vihollisia ja kilpailijoita, pölyttäjiä ja maaperäeliöstön hajottajia on monimuotoisessa ympäristössä, kuten niityillä ja pientareilla, enemmän kuin yksipuolisessa ympäristössä.
- Pölyttäjä- ja petohyönteisten tekemästä työstä on viljelijälle myös taloudellista hyötyä.
- Monimuotoinen ympäristö toipuu yksipuolista paremmin luonnon ääri-ilmiöiden aiheuttamista muutoksista
- Monimuotoisen luonnon, mikrobien, bakteerien ja eliöstön lähetyillä eläminen vahvistaa ihmisten immuniteettiä ja vähentää sairastumista allergioihin.

Luontokato

Luontokadon syyt:

- Maankäyttö ja siinä tapahtuvat muutokset
- Eliöiden suora hyödyntäminen (metsästys, kalastus, keräily)
- Saasteet eri muodoissaan
- Haitallisten vieraslajien leviäminen
- Ilmastonmuutos

Luonnon ja ekosysteemien hyödyt ihmiselle:

- Ekologisten prosessien säätely
- Luonnosta saatavat materiaalit
- Lisää ihmisen henkistä ja kulttuurista hyvinvointia
- Vielä tunnistamattomat tulevaisuuden hyödyt

Lähde: IPBES-paneeli

Ympäristön kemikalisoituminen

- Kemikalisoitumisella tarkoitetaan ihmisen valmistamien kemikaalien lisääntyvää esiintymistä luonnossa ja asuinympäristöissä. Kemikalisoituminen huolestuttaa, koska käytössä on valtavasti erilaisia kemikaaleja eikä niiden pitkäaikaisia ympäristö- ja terveysvaikutuksia tunneta.
- Maailmassa on käytössä noin satatuhatta ihmisen tuottamaa kemikaalia, ja uusia kehitetään jatkuvasti.
- Osa kemikaaleista on luokiteltu vaarallisiksi. Koska kemikaalit ovat luonnolle vieraita, osa niistä hajoaa luonnossa hitaasti tai ei ollenkaan. Tällaiset kemikaalit kertyvät luontoon ja ihmiseen aiheuttaen esimerkiksi terveysongelmia ja lisääntymishäiriöitä.
- Kyseessä eivät ole ainoastaan teollisuuskemikaalit, vaan esimerkiksi kosmetiikassa käytetyt keinotekoiset hajusteet ja lääkeaineena käytetyt hormonit kertyvät jätevesistä vesistöihin.
- Raskasmetallit kuormittavat luontoa ja rikastuvat ravintoketjuissa.

Rehevöityminen

- Kun vesistöön tulee jatkuvasti lisää ravinteita (typpeä ja fosforia), se alkaa rehevöityä
- Vesi muuttuu sameammaksi
- Kasvien ja levien kasvu kiihtyy
- Kasvi- ja eläinlajisto muuttuu
- Sinilevät lisääntyvät, osa sinilevistä on myrkyllisiä
- Ravinteita tulee vesistöihin jätevesissä, maatalouden ja metsätalouden valumina, liikenteestä ja ilmansaasteissa

Happamoituminen

- Savukaasut sisältävät rikin ja typen oksideja ja hiilidioksidia
- Nämä oksidit reagoidessaan veden kanssa muodostavat happoa, joka tulee sateiden mukana maahan
- Maaperä ja vesistöt muuttuvat happamammiksi, pohjaveden laatu heikkenee
- Happamat sateet heikentävät metsien kasvua, rikin päästöt aiheuttaa korroosiota
- Typen ja rikin oksidien aiheuttama happamoituminen on saatu pitkälti ratkaistua puhtaampien polttoaineiden ja puhdistustekniikan avulla
- Uhkana edelleen on merien happamoituminen kasvaneiden hiilidioksidipäästöjen vuoksi

Melu

- Suurin meluhaittojen aiheuttaja on liikenne
- Meluhaitat ovat lisääntyneet erityisesti kaupungeissa
- Melu haittaa työskentelyä, lepoa, viestintää ja oppimista ja aiheuttaa stressiä.
- Tutkimusten mukaan melu aiheuttaa lihasjännitystä, päänsärkyä, ärsyyntyneisyyttä ja väsymystä sekä lisää tapaturmavaaraa. Jatkuva melu aiheuttaa stressiä ja unihäiriöitä. Se myös nostaa sykettä ja verenpainetta ja voi johtaa sydän- ja verenkiertoelinten sairauksiin.
- Melu vaikeuttaa puheviestintää ja kuulemista.

Neitseellisten raaka-aineiden loppuminen

- Luontopääomaa kulutetaan nopeammin kuin se ehtii uusiutua
- World Economic Forum mukaan yli puolet maailman taloudesta on joko melko tai todella riippuvaisia luonnosta
- Luonnonvarojen tehokas käyttö
- Tärkeää muistaa tuotannon ja kulutuksen suhde. Molempia pitää mitata. Jos keskitytään vain tuotantoon, emme ymmärrä tai ratkaise juurisyytä, joihin ylikulutus lukeutuu.

Opitut asiat

- Ympäristövaikutukset ovat moninaisia, paikallisia, alueellisia ja globaaleja.
- Tärkeää on tiedostaa ne joka päivä niin omassa yksityiselämässä kuin työelämässä ja pyrkiä vaikuttamaan negatiivisten ympäristövaikutusten pienentämiseksi ja positiivisten vaikutusten lisäämiseksi
- Tekemillämme valinnoilla on siis merkitystä.
- Jokainen teko ratkaisee, pienikin!
- Muistetaan muutos ja muutoksen oikea suunta!

Yritysvastuu

- Yritysvastuu tarkoittaa yrityksen vastuuta toimintansa synnyttämistä taloudellisista, sosiaalisista ja ympäristövaikutuksista
- Samaa tarkoittavia termejä ovat yhteiskuntavastuu, vastuullinen yritystoiminta, hyvä yrityskansalaisuus, kestävän kehityksen mukainen yritystoiminta
- Yrityksen yhteiskuntavastuu tarkoittaa sitä, että yritykset vapaaehtoisesti sisällyttävät yhteiskunnallisia ja ympäristöön liittyviä näkökulmia liiketoimintaansa ja sidosryhmävuorovaikutukseen (Euroopan komission määritelmä)
- Yritysvastuu on kuin laatu, se läpileikkaa koko organisaation eikä sen toteutusta voi jättää yhdelle ihmiselle tai yksikölle

Vastuullisuuden kokonaisuus

Ympäristö- vastuu

- Vesien, ilman ja maaperän suojele
- Ilmastonmuutoksen torjunta ja hillintä
- Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen
- Luonnonvarojen tehokas käyttö
- Tuotteen elinkaaren aikaiset vaikutukset

Sosiaalinen vastuu

- Ihmisoikeuksien kunnioittaminen
- Henkilöstön terveys, turvallisuus ja hyvinvointi
- Osaamisen kehittäminen
- Hyvät toimintatavat sidosryhmien kanssa
- Tuotevastuu ja kuluttajansuoja

Taloudellinen vastuu

- Kannattavuus & kilpailukyky
- Omistajien tuotto-odotuksiin vastaaminen
- Yhteiskunnan taloudellisen hyvinvoinnin tuottaminen
- Taloudellinen vakaus pitkällä aikavälillä

LÄHDE: EK/AULA RESEARCH PK-VASTUULLISUUSBAROMETRI (2021)

Taloudellinen vastuu

- Hallinto:
 - vastuualueet talouden johtamisesta tulee olla tarkasti määritelty
- Talous: kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus
 - Yrityksillä on osakeyhtiö-, kirjanpito-, vero- ja arvopaperimarkkinalainsäädäntöön perustuva tilinteko- ja raportointivelvollisuus => mahdollisuus seurata taloudellisen vastuun toteutumista
- Riskienhallinta: varautuminen sisäisiin ja ulkoisiin riskeihin
 - Hankinta, jakelu, julkinen valta, asiakkaat, rahoitus, päätöksenteko, tuotteet, henkilöstö, ympäristö, sopimukset, kilpailutilanne, vastuun jakautuminen
- Korruptio ja lahjonta: ohjeistus työntekijöille esim. vieraanvaraisuutta, sponsorointia, matkoja ja lahjoja varten
- Verotus: harmaa talous

Ympäristövastuu 1/3

- Ympäristölainsäädäntö: omaa toimialaa koskevat lait ja asetukset tiedossa
- Ympäristölainsäädännön periaatteet:
 - Varovaisuusperiaate
 - Saastuttaja maksaa –periaate
 - Ulkoiskustannusten sisäistäminen
- Jätteen kierrätys:
 - Tuottajalla on vastuu tuotteesta myös sen eliniän päättymisen jälkeen
- Energiatehokkuus:
 - kiinteistöjen ja prosessien energiankulutuksen selvittäminen, prosessien optimointi, investoinnit uusiutuvaan energiaan

Ympäristövastuu 2/3

- Vastuullinen hankinta ja toimitusketju:
 - Karsi ”turhia” hankintoja, kiinnitä huomiota hankintojen laatuun ja osta vastuullisilta tavarantoimittajilta
- Logistiikka
 - Sijainti, kuljetukset, varastointi
- Tuotteen vastuullisuus:
 - Tuotteilla on ympäristövaikutuksia tuotteen valmistuksen aikana, tuotteen käytön aikana ja tuotteen elinkaaren päätyttyä
- Vihreät innovaatiot:
 - Ympäristöä säästävät tuotteet ja palvelut, ekotehokkaat tuotantomenetelmät, ympäristötehokkuutta edistävät toimintatavat
- Ympäristötietoisuus:
 - Henkilöstön kouluttaminen yritysvastuutoimista ja -tavoitteista

Ympäristövastuu 3/3

- Ympäristötietoisuus:
 - Henkilöstön kouluttaminen yritysvastuutoimista ja -tavoitteista
- Ympäristöriskien hallinta:
 - ympäristöriskejä ovat esimerkiksi ilmaan, vesiin, maaperään tai pohjaveteen syntyvät äkilliset päästöt
 - Liiketoiminnan laatu määrittää riskien todennäköisyyden
 - Ympäristöriskien tunnistaminen, todennäköisyyden ja vaikutusten suuruuden arvioiminen, viestinnän suunnittelu

Sosiaalinen vastuu 1/3

- Sukupuolten välinen tasa-arvo:
 - Tasa-arvon puuttuminen ilmenee esim. työmarkkinoiden jakautumisena sukupuolen mukaan, palkkauksen eriarvoisuutena ja perhevapaiden epätasaisena jakautumisena
 - Tasa-arvolain mukaan tasa-arvosuunnitelma tehtävä, jos yli 30 työntekijää
- Yhdenvertaisuus:
 - Yhdenvertaisuuslain mukaan työpaikalla ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella
 - Työnantajalla on velvollisuus aktiivisesti edistää syrjimättömyyttä ja kehittää työolosuhteita sellaisiksi, ettei syrjintää pääsisi tapahtumaan

Sosiaalinen vastuu 2/3

- Monimuotoisuus:
 - Tarkoittaa työntekijöiden keskinäistä erilaisuutta, esim. iän, sukupuolen, etnisyyden, seksuaalisen suuntautumisen, uskonnon, kielen, vammaisuuden, koulutustaustan tai perhetilanteen osalta
 - Työterveyslaitoksen mukaan työyhteisön monimuotoisuus vaikuttaa organisaation innovatiivisuuteen, asiakastyytyväisyyteen, uusien asiakasryhmien saavutettavuuteen, liiketoiminnan kannattavuuteen, työnantajamielikuvaan ja työssä viihtymiseen
- Johtaminen:
 - Yritysvastuun tavoitteet on integroitava osaksi johtamismenetelmää, laiminlyönteihin tulee puuttua ja hyvästä suorituksesta palkita
 - Eettinen esihenkilötyö
- Rekrytointi:
 - Vastuullinen rekrytointi kunnioittaa monimuotoisuutta, on läpinäkyvää eikä syrji työntekijöitä sukupuolen, iän, kulttuuritaustan tai muun ominaisuuden perusteella

Sosiaalinen vastuu 3/3

- Palkkaus:
 - Oikeudenmukaista, tasa-arvoista, läpinäkyvää ja selkeää
- Työhyvinvointi:
 - Työlainsäädäntö ja työehtosopimukset
 - Työhyvinvointi muodostuu työn mielekkyydestä ja turvallisuudesta sekä terveydestä ja hyvinvoinnista
 - Oleellista on hyvä johtaminen, toimiva työilmapiiri ja ammattitaitoiset työntekijät
- Sidosryhmät:
 - Sidosryhmien toiveet ja vaatimukset toimivat usein kannustimena yritysvastuun kehittämiseen
- Paikallisuus:
 - Aktiivisuus ja osallisuus yrityksen lähiympäristössä lisää yhteisön hyvinvointia ja yrityksen taloudellista menestystä
- Tuotevastuu ja kuluttajansuoja
 - Terveellisyys, luotettava tuotetietous

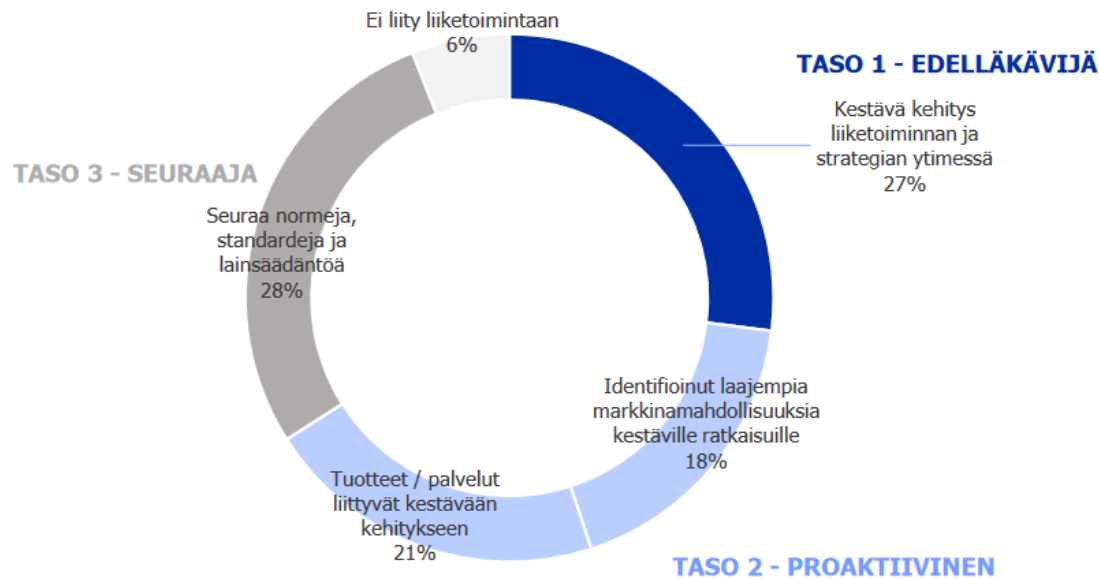
Kestävän kehityksen tila suomalaisissa pk-yrityksissä

- Business Finlandin kysely 2021
- 510 vastaajaa
- Vastaajat ovat Business Finlandin asiakkaita
- 15 % vastaajista ei toimi kansainvälisillä markkinoilla

Kestävän kehityksen tila suomalaisissa pk-yrityksissä Business Finlandin kyselytutkimus 2021

KESTÄVÄ KEHITYS ON YRITYSTEN AGENDALLA – 27% YRITYKSISTÄ ON EDELLÄKÄVIJÖITÄ

Miten kestävä kehitys näkyy liiketoiminnassanne?

Kestävä kehitys on lähes jokaisen pk-yrityksen agendalla. Kestävän kehityksen integroinnin aste liiketoiminnan strategiaan ja toimintoihin kuitenkin vaihtelee **yrityskoon** ja **toimialan** mukaan.

Ympäristönäkökulman huomioiminen kestäväen kehityksen toimenpiteissä

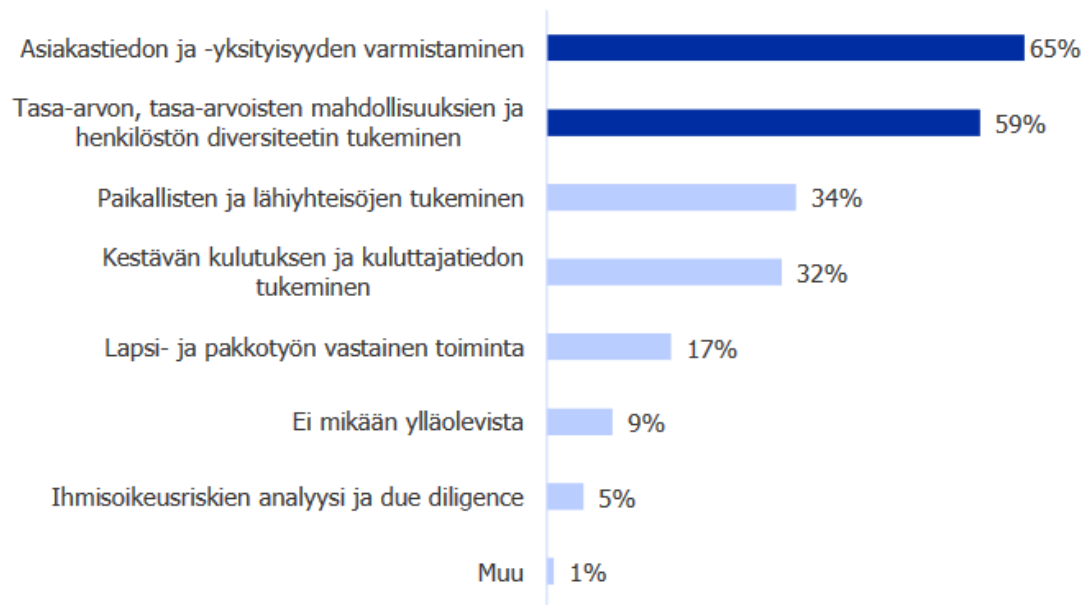
Mitä kestävyystoimenpiteitä yrityksessänne on tehty ympäristönäkökulmasta?

Yritysten kestävyystoimenpiteet liittyvät yleisimmin tuote- tai palveluinnovaatioihin, asiakastiedon ja yksityisyyden varmistamiseen sekä kestävyyskriteereihin hankintatoimenpiteissä.

Sosiaalisen ja taloudellisen näkökulman toimenpiteet

Mitä kestävyystoimenpiteitä yrityksessänne on tehty sosiaalisesta näkökulmasta?

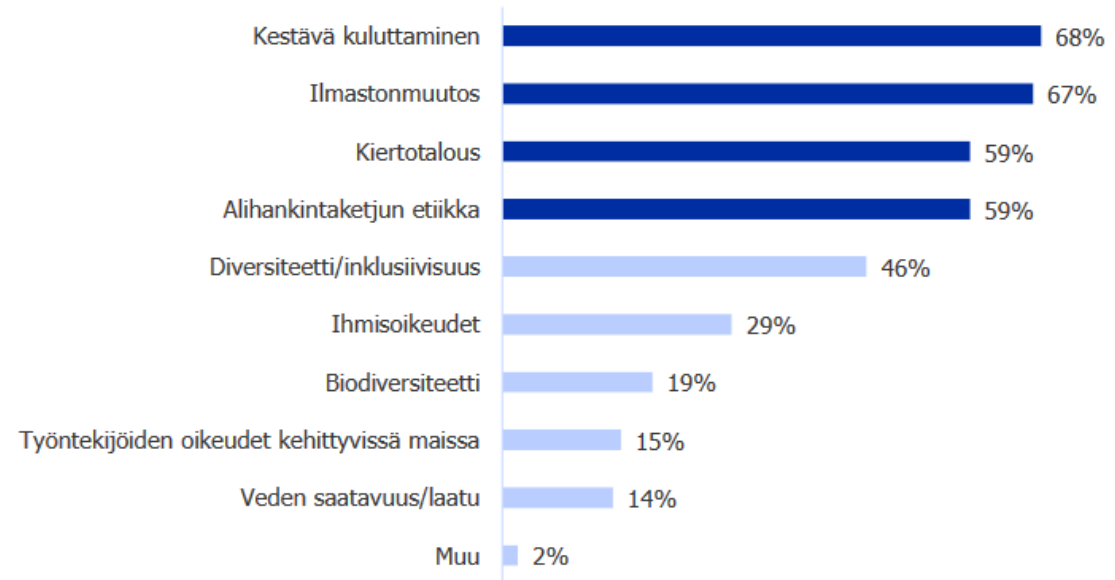
Mitä kestävyystoimenpiteitä yrityksessänne on tehty taloudellisesta näkökulmasta?

Kärkitekemat 5 vuoden toimenpiteissä

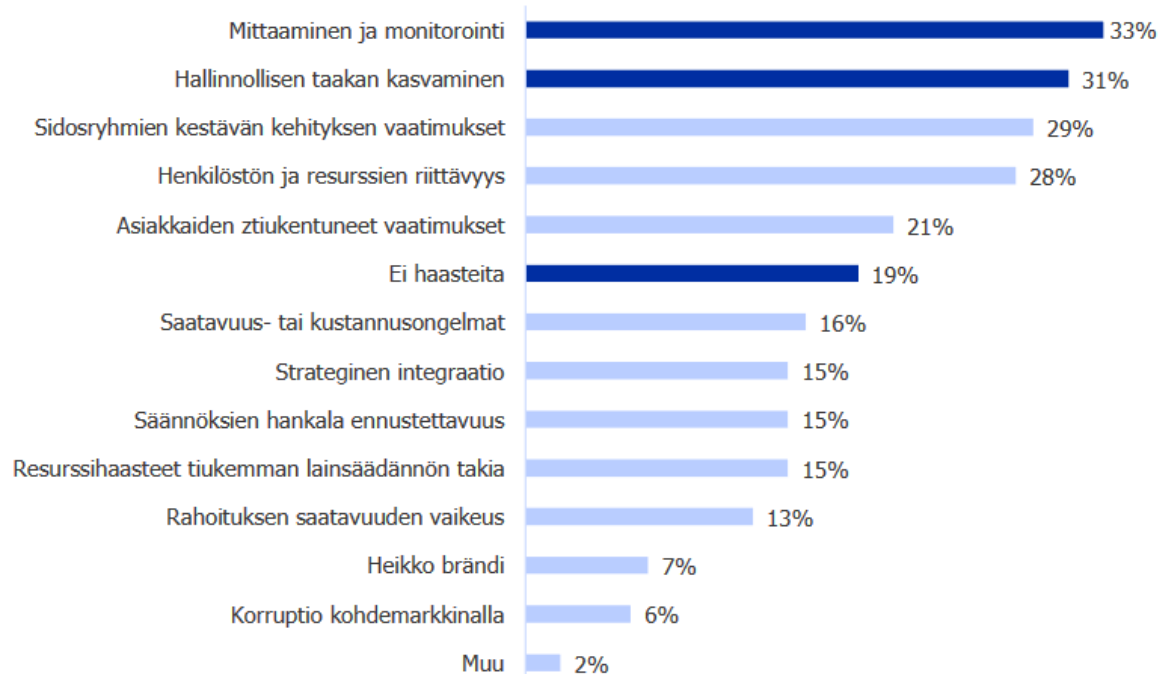
Seuraavan **viiden vuoden** aikana, pk-yritykset aikovat keskittyä toimenpiteisiin, jotka liittyvät kestäväan kuluttamiseen, ilmastonmuutokseen, kiertotalouteen sekä alihankintaketjun etiikkaan.

Seuraavan viiden vuoden kestäväan kehityksen toimenpiteissä, kuinka paljon seuraavat aihealueet saavat painoarvoa?

Kestävän kehityksen haasteet

Mitä liiketoiminnan haasteita yrityksellänne on kestävän kehityksen saralla?

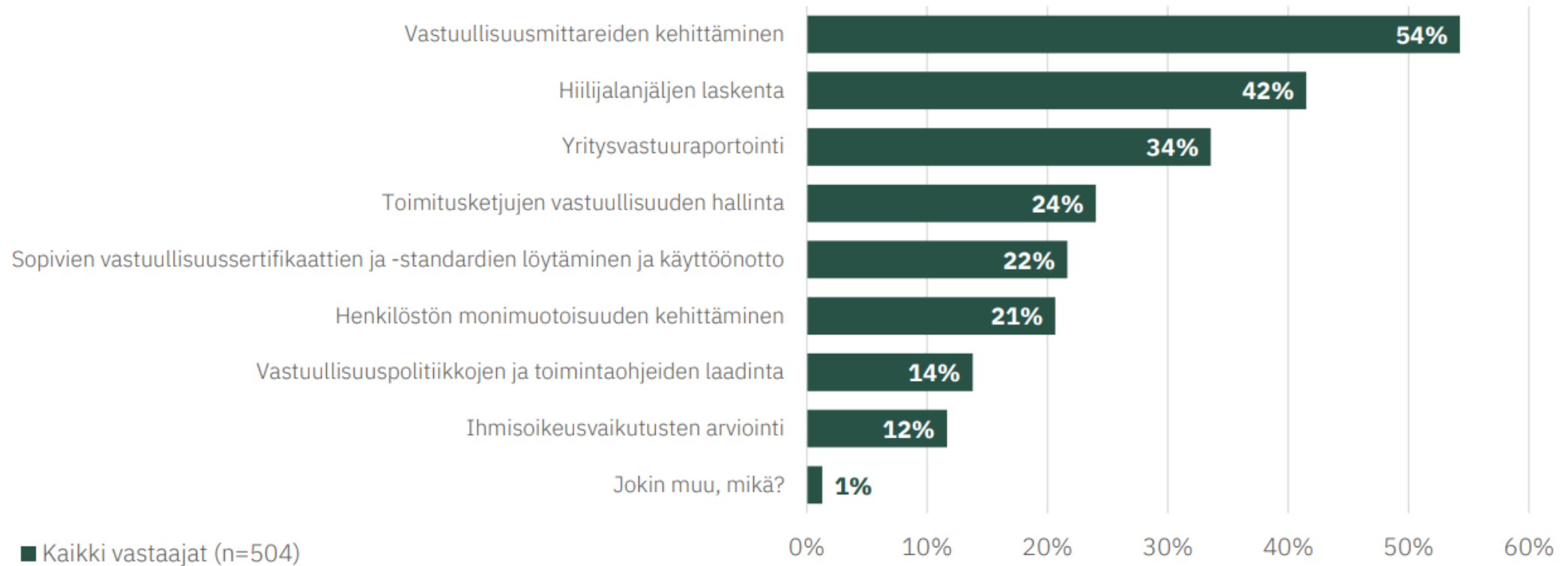
Suurimmat kestävän kehitykseen liittyvät **haasteet** ovat mittaamisen ja monitoroinnin vaikeus sekä kasvava hallinnollinen taakka. Yli kolmasosa pk-yrityksistä törmää näihin haasteisiin.

16% yrityksistä on kokenut kestävään kehitykseen liittyviä haasteita kansainvälisillä markkinoilla, joista:

- **50%** ympäristön kestävyteen
- **27%** sosiaaliseen kestävyteen
- **23%** taloudelliseen kestävyteen.

Tuen tarve

Minkä vastuullisuustyön osa-alueen edistämiseksi tarvitsisitte eniten apua?
Valitse enintään 3.

LÄHDE: EK/ AULA RESEARCH PK-VASTUULLISUUSBAROMETRI (2021)

POLKUKARTTA

Miten pääset alkuun vastuullisuustyössä?

Miten vastuullisuustyössä alkuun?

- Kestävyyden kehittäminen vaatii vastuullisia tekoja ja toimenpiteitä yrityksessä
- Koska kestävä kehitys on monitahoinen kokonaisuus, jokaisen yrityksen on luotava oma näkemys kestävydestä, sen tavoitteista sekä miten ja millä toimenpiteillä niihin päästään
- Koska kestävyys tarkoittaa eri yrityksille erilaisia asioita, vastuullisuuden toteuttamistapoja ja arviointitapoja on useita
- Yritys valitsee sille tärkeät kestävyysteemat yrityksen arvojen, toimintaperiaatteiden ja käytäntöjen perusteella
- Kannattaa etsiä oman toimialan ohjeistuksia

Toimialakohtaisia ohjeistuksia

- Tie vähähiiliseen liikenteeseen –tiekartta
- <http://www.logistiikkayritykset.fi/media/uutiset/220311-liikenteen-ja-logistiikan-paivitetty-tiekartta-110322.pdf>
- <https://www.traficom.fi/fi/vastuullinen-kuljetustoiminta>
- Kosmetiikka- ja hygienia- ja ympäristöystävällisyys
- <https://www.kosmetiikkajahygienia.fi/vastuullisuus/>
- Kestävä kampaamo-opas
- https://issuu.com/hamkuas/docs/kest_v_kampaamo?e=17381678/44355978
- Maatalouden ilmastotiekartta
- https://www.mtk.fi/documents/20143/310288/MTK_Maatalouden_ilmastotiekartta_net.pdf/4c06a97a-c683-1280-65ba-f4666132621f?t=1597055521915
- Vähähiilinen rakennusteollisuus2035 https://www.rakennusteollisuus.fi/globalassets/ymparisto-ja-energia/vahahiilisyys_uudet/rt_4.-raportti_vahahiilisyden-tiekartta_lopullinen-versio_clean.pdf

Kaupan liitto

- Kaupan liitto edustaa elinkeinoelämän suurinta toimialaa, kauppaa
- Uusiutuva kauppa 2035 –tiekartta
<https://kauppa.fi/tavoitteet/vastuullisia-ymparistotekoja/kaupan-vahahiilisyystiekartta/>
- omien päästöjen sekä ostetun energian päästöjen vähentämisen näkökulmasta keskeisimmät kaupan toimet liittyvät energian käyttöön ja kuljetuksiin

Kestävyyden arviointi

- Koska absoluuttista vastausta ei ole siihen, mikä tai millainen on kestävä yritys, käytetään suhteellista arviointia.
- Kestävyyden kehittymistä arvioidaan vertaamalla saman tyyppisessä ympäristössä toimivia saman alan yrityksiä keskenään
- Näin voidaan nähdä toimiiko, joku yritys tarkoituksenmukaisemmin tai soveliaammin kestäväyden suhteen kuin toinen
- Tärkeätä on asettaa omalle toiminnalle tavoitteet ja seurata systemaattisesti tavoitteiden toteutumista

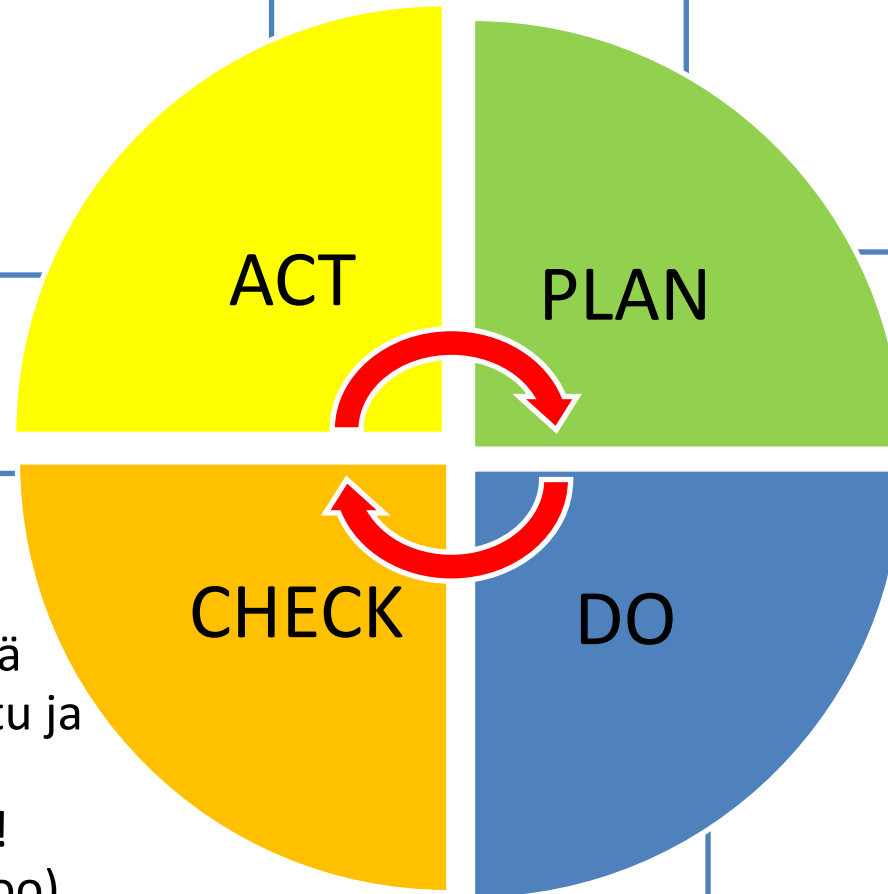
Miten alkuun omassa toiminnassa?

- Kestävyys on laaja kokonaisuus, aloita ja pyri eteenpäin askel askeleelta arkipäivän teoin
- Oman toiminnan vaikutusten selvittäminen =>missä omassa toiminnassa on isoimmat vaikutus- ja kehitysmahdollisuudet
- Konkreettiset, mitattavat vastuullisuustavoitteet, joiden perusteella toimitaan ja kehitetään eteenpäin
- Lievennyshierarkia: tietoisuus, päästöjen tai haitan välttäminen, haitan lieventäminen, haitan korjaaminen, haitan kompensointi/hyvitys, positiivisten vaikutusten lisääminen
- Yhteistyö ja kumppanuudet (esimerkiksi käytännön toimintamallien ja toimialakohtaisten työkalujen sekä standardien kehittämisessä).

Suunnittele-tee-arvioi- paranna eli jatkuvan parantamisen PDCA-malli

- Ylläpidä saavuttamasi hyvä tai paranna! (tee uusi suunnitelma)

- Suunnittele mitä teet! (valitse mitattavat tavoitteet)

- Arvioi tuliko tehtyä mitä oli suunniteltu ja toimittiinko suorituskykyisesti! (mitä mittarit sanoo)

- Tee mitä suunnittelit! (toteuta suunnitelmaa)

Yrityksen arvoketjun kehittäminen kestävämmäksi

- Arvoketjun uudelleen mietintä
- Visio taloudellisesta menestymisestä ja kilpailuedun saavuttamisesta kestävyiden kautta
- Kestävän business strategian muotoilu ja vieminen käytäntöön
- Uusien liiketoimintamallien omaksuminen
- Innovaatioiden hyödyntäminen
- Organisaation muutos

Yrityksen arvoketjun kestävyys

Arvoketjun viisi tehottomuutta

Suunnittelu

Hankinta

Valmistus

Logistiikka

Markkinointi
ja myynti

Tuotteen käyttö

Kierrätys ja
uudelleenkäyttö

1. Materiaalien käyttö ei ole kestävä

Materiaaleja ei saada talteen, energia ei ole uusiutuvaa.

2. Hyödyntämätön kapasiteetti

Tuotteet ja resurssit eivät ole tehokkaassa käytössä, niitä käytetään esimerkiksi vain osa ajasta tai kaikkia ominaisuuksia ei hyödynnetä.

3. Tuotteiden lyhyt elinikä

Tuotteet eivät ole käytössä koko potentiaalista elinikäänsä. Syynä voivat olla niiden ennenaikainen käytöstä poistaminen tai korjauksen ja huollon puuttuminen.

4. Arvo hukkaan elinkaaren lopussa

Arvokkaita komponentteja, materiaaleja tai energiaa ei saada talteen. Ne menevät hukkaan esimerkiksi tuotteen elinkaaren lopussa.

5. Asiakassuhteista ei saada kaikkea irti

Myyntiorganisaatio keskittyy tuotteiden määrälliseen myyntiin sen sijaan, että kokonaisvaltaisesti ratkaistaisiin asiakkaiden tarpeita. Tämän seurauksena voidaan hukata esimerkiksi lisämyynnin mahdollisuudet tuotteen elinkaaren aikana.

Lähde: Kestävä kasvua kiertotalouden liiketoimintamalleista. Sitra 2022.

Tuotesuunnittelu

- Kestävyys osaksi tuotesuunnittelua
- Voidaan ennakoivasti vähentää, välttää tai poistaa haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka ilmenevät elinkaaren eri vaiheissa: raaka-aineiden hankinnassa, tuotteen valmistuksen aikana, kuljetuksissa, tuotteen käytön aikana tai sen käytöstä poistossa.
- On arvioitu, että tuotesuunnittelulla vaikutetaan jopa 80 prosenttiin tuotteen koko elinkaaren aikaisista ympäristövaikutuksista.
- Ympäristövaikutuksia pystytään suunnittelupäätöksin pienentämään mm. vähentämällä raaka-aineiden kulutusta, pidentämällä elinkaaria, käyttämällä vähemmän haitallisia materiaaleja ja takaamalla tuotteen kierrätettävyyden.

Ympäristöä säästävä tuotesuunnittelu

Uusien tuote- ja palvelukonseptien luominen

1. Ympäristöystävällisten tai ekotehokkaiden raaka-aineiden valinta
2. Materiaalin kokonaismäärän pienentäminen
3. Tuotantoprosessien optimointi
4. Tehokas jakelu
5. Tuotteen käytönaikaisten ympäristövaikutusten vähentäminen
6. Tuotteen käyttöiän optimointi
7. Tuotteen käytöstä poiston optimointi

Hankinnat

- Yrityksen toiminnan kannalta tuotantopanosten hankinta on keskeisessä asemassa.
- Tavoitteena on tehdä hankinnat taloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti myös kestävyys huomioon ottaen.
- Kestävyysnäkökohdat voidaan ottaa huomioon kaikissa hankinnan vaiheissa, niin hankinnan suunnittelussa, tarjoajien tai ehdokkaiden valinnassa kuin hankintasopimuksen tekemisessäkin.
- Hankinnan valmisteluvaiheessa hankkija päättää, mitä se haluaa hankkia, millä menettelyllä hankinta kilpailutetaan ja minkälainen sopimus hankinnasta tehdään.

Hankintaprosessin vaiheet

- Määritellään hankinnan toivotut ympäristö-, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset ja määritellään hankinnan kohde tähän perustuen
- Tavarantoimittajien arviointi: millaisia tuotteita ja palveluita markkinoilla on olemassa sekä, mitä erilaisia toteutusvaihtoehtoja hankinnalle on.
- Selvitetään, onko markkinoilla jo ympäristösertifioituja tuotteita tai kuinka laajasti potentiaalisilla tarjoajilla on ympäristönhallintajärjestelmiä käytössään, onko kierrätysmateriaaleja saatavilla
- Kartoitusten avulla voidaan päättää, millaisia kriteerejä hankinnan kohteelle ja toimittajille voidaan realistisesti asettaa.
- Ostajalla on oikeus päättää hankittavan tavaran, palvelun ja rakennustyön sisällöstä, laajuudesta ja laadusta.
- Hankittavasta kohteesta voidaan vaatia teknisiä ominaisuuksia, kuten uusiopaperi, uusiutuva sähkö tai biokaasuauto
- Hankinnan toiminnallisella ominaisuudella voidaan tavoitella tiettyä tavoitetasoa tai suorituskykyä, kuten energiatehokkuutta, kierrätettävyyttä

Hankintojen kestävyuden tavoitteet

1. Tarjouspyynnöissä asetetaan kriteerejä hankittavien tavaroiden ja palveluiden ympäristönäkökohdille
2. Ympäristönäkökohdilla on merkitystä tarjousten vertailussa ja ympäristönäkökohtia tuodaan esiin hankintapäätöksissä
3. Valintoja kohdistetaan ympäristöä säästäviin tuotteisiin

Hankintojen kestävyuden arvioiminen 1

Tavoiteltava vaikutus	Mittari	Toimenpiteet
Paikalliset hankinnat	Paikallisten hankintamäärien suhteellinen osuus (kuinka paljon hankitaan Suomen ja kotikunnan alueelta verrattuna ulkomaisiin hankintoihin) •(paikalliset hankinnat / ostobudjetti yhteensä) x 100	Hankintalähteiden/kohteiden paikallisuuden selvitys suhteutettuna ostobudjettiin
Vastuulliset hankinnat	Ympäristömerkittyjen tuotteiden määrä ja käyttöasteen lisääminen (luomu, reilukauppa, joutsenmerkki)	<ul style="list-style-type: none">• Ympäristökriteerien luominen hankinnoille• Ympäristömerkittyihin tuotteisiin vaihtaminen
Energiatehokkuus	Energian kokonaiskulutus (sähkö, polttoaineet) Uusiutuvien energiamuotojen osuus käytettävästä energiasta	Sähkösopimuksen päivittäminen <ul style="list-style-type: none">•Energiakatselmus (LED-valaistukseen siirtyminen, luonnonvalon hyödyntäminen)•Päästökompensaatio

Hankintojen kestävyysarvioiminen 2

Tavoiteltava vaikutus	Mittari	Toimenpiteet
Materiaalitehokkuus	Miten suuri osuus materiaaleista on kiertotalouden mukaisia eli kierrätettyjä, kierrätettäviä tai biopohjaisia? Kustannussäästöt (€) Kasvihuonekaasupäästöjen vähenemä (t CO2-ekv)	Yritys tehostaa materiaalien ja energian hankintaa ja käyttöä prosesseissaan niin, että CO2-ekv-päästöjä syntyy tuotokseen nähden vähemmän
Materiaalin alkuperämaan ihmisoikeustilanne, työolot, palkkaus, ihmiskaupan estäminen	Kestävät hankintakriteerit	Tehdään hankintaketjun toimijoille vastuullisuusarvioni, auditointi Toimittajien riskiarvioni Laaditaan yrityksen Code of conduct (eettiset toimintaohjeet)

Valmistus

- Keskeistä tuotantoprosessien materiaalitehokkuuden parantaminen
 - voidaanko materiaalien hukkaa vähentää tuotannossa,
 - voidaanko neitseellisten raaka-aineiden käyttöä vähentää käyttämällä kierrätettyä raaka-ainetta
 - onko tuotantokapasiteetti tehokkaassa käytössä vai vain osan aikaa
 - pakkausten materiaalitehokkuus, kierrätys ja uudelleenkäyttö
 - sivuvirtojen hyödyntäminen
 - jätteiden määrän vähentäminen
- Päästöjen vähentäminen
 - Päästöt ilmaan
 - Päästöt veteen
 - Päästöt maaperään
- Miten tuottavuus ja henkilöstön hyvinvointi on yhteydessä toisiinsa

Valmistus 1/3

Tavoiteltava vaikutus	Mittari	Toimenpiteet
Materiaalitehokkuus	Tuotannosta hukkaan, polttoon tai kaatopaikalle päätyvä jäte (% tuotannosta tai kg) Kustannussäästöt (€) Kasvihuonekaasupäästöjen vähenemä (t CO2-ekv) Jätteen vähenemä (t) Neitseellisten raaka-aineiden määrä tai osuus (% tai kg) Sivuvirtojen hyödyntäminen raaka-aineina (%) Saavutetut säästöt korvaamalla materiaaleja sivuvirroilla (€)	Jätteen määrän seuranta ja vähentäminen Tuotannon sivujakeiden seuranta ja määrän vähentäminen Neitseellisten raaka-aineiden määrän vähentäminen
Pakkausten materiaalitehokkuus	Kustannussäästöt (€) Kasvihuonekaasupäästöjen vähenemä (t CO2-ekv) Energiajätteen vähenemä (t) Sekajätteen vähenemä (t) Muovin käytön vähenemä (t)	Pakkausmateriaalihävikin vähentäminen Materiaalitehokkuus ja muovin tai muun pakkausmateriaalin vähentäminen toimituseräpak-kauksissa Uusiutuvista raaka-aineista valmistettujen pakkausten lisääminen pakkaamisessa

Valmistus 2/3

Tavoiteltava vaikutus	Mittari	Toimenpide
Kierrätyksen lisääminen	Kustannussäästöt (€) Kasvihuonekaasupäästöjen vähenemä (t CO2-ekv) Energiajätteen vähenemä (t) Sekajätteen vähenemä (t) Muovin käytön vähenemä (t) Tuotteiden osuus jotka kierrätettäviä/korjattavia (%) Takaisin otettujen tuotteiden tai materiaalien määrä (t) tai arvo (€)	Jätehuollon kehittäminen tuotantolaitoksella Kierrätysasteen kasvattaminen ja sen raportoinnin kehittäminen Muovijätteen kierrättäminen materiaalihyötykäyttöön
Energiatehokkuus	Uusiutuvan energian osuus tuotannossa ja jakelussa (%) Kasvihuonekaasupäästöjen vähenemä (t CO2-ekv)	Lisätään uusiutuvan energian osuutta Vähennetään käytettyä energiamäärä

Valmistus 3/3

Tavoiteltava vaikutus	Mittari	Toimenpide
Henkilöstön osaaminen materiaalitehokkuuden parantamisesta lisääntyy	Koulutukseen osallistuneiden määrä (hlö)	Lisätään henkilöstön osaamista kierrätyksen ja jätteiden lajittelun kehittämiseksi Tarjotaan materiaalitehokkuuden/kiertotalouden verkkokoulutus henkilöstölle
Työturvallisuus, työhyvinvointi	Sairauspoissaolojen, tapaturmakustannusten ja varhaisista eläkkeelle jäämisistä aiheutuvat kustannukset (€)	Työolojen vaatimuksenmukaisuus Työhyvinvointiselvitykset ja toimenpiteet työtyytyväisyyden lisäämiseksi Työterveyshuolto Tyky-toiminta
Vaarallisten kemikaalien käytön vähentäminen	Riskikartoitus tehty	Kemikaalien terveys- ja ympäristöriskien hallinta

Logistiikka ja liikkuminen

Tavoiteltava vaikutus	Mittari	Toimenpide
Kuljetusten tehokkuus	Polttoaineen kulutuksen määrä Kasvihuonekaasupäästöjen vähenemä (t CO2-ekv) Melu ja muu liikenteen haitta	Tehostetaan logistiikkaa niin, että CO2-ekv-päästöjä syntyy koko arvoketjussa nykyistä vähemmän Maata pitkin matkustaminen Ajoreittien optimointi Kuormausaste Taloudellisen ajotavan koulutukset
Käänteinen logistiikka	Kierrätysprosessin kustannukset (€) Takaisinottojärjestelmien kustannukset (€) Toteutettujen huoltojen ja korjauksien määrä Huoltotoimenpiteisiin käytetty aika ja niiden kustannukset (€) Varaosien ja korjaustiedon saatavuus Varaosien hinta (hyödyntämällä uusiokäyttöä) (% uusiin verrattuna)	Toimittajaketju voi olla syklinen ja kattaa myös tuotteen hävityksen ja elinkaaren loppupään Käänteinen logistiikka sisältää kaikki jälkimarkkinoinnin toiminnot, kuten huolto- ja korjauspalvelut, tuotepalautukset, kierrätys

Logistiikka

Tavoiteltava vaikutus	Mittari	Toimenpide
Varastoinnin vähentäminen ja tehokkuus	Hävikki (t) Energiankulutus lämmityksessä/valaistuksessa	Tavarahävikin ja pilaantumisen vähentäminen Lämpötilan ja valaistuksen optimointi Varastorakennusten ekotehokkuus (sijainti, eristeet, rakenneratkaisut)
Kuljetusmuoto	CO ₂ -päästöt g/tonnikilometri	Suositaan raidekuljetuksia maantiekuljetusten sijasta, siirretään lentorahti merirahdiksi
Liikkuminen	CO ₂ -päästöt	Digitalisaation hyödyntäminen Etätyö, etäkokoukset Toimistotilojen tarve vähenee

Eri kuljetusmuotojen energiankulutus ja CO2-kertoimet

Kuljetusmuoto	Energiankulutus (MJ/tonnikilometri)	CO ₂ -päästöt (g CO ₂ /tonnikilometri)
Lentokone (kaukolennot, rahtiliikenne)	8.2	595
Täysperävaunuyhdistelmä (massa 60 t, kantavuus 40 t, maantieajo, täysi kuorma)	0.58	43
Dieseljuna (tavarajunat keskimäärin)	0.36	26
Sähköjuna (tavarajunat keskimäärin)	0.24	9.2
Vesirahti (konttialus, 1000 TEU) TEU on konttiyksikkö. 20 jalan kontti on 1 TEU, ja 40 jalan kontti on 2 TEU.	0.53	42

Taulukko 4. Eri kuljetusmuotojen energiankulutus ja CO₂-kertoimet (Lähde: VTT LIPASTO tietokanta. <http://lipasto.vtt.fi>.)

Myynti ja markkinointi

Tavoiteltava vaikutus	Mittari	Toimenpide
Tuotteiden ja palvelujen turvallisuus	Takaisinvedot, reklamaatiot	Seuranta Toimenpiteiden valinta tilanteen korjaamiseksi
Tuotteiden terveellisyys	Sydänmerkittyjen tuotteiden % osuus valikoimasta	Tuotekehitys
Kannattavuus	Liikevoitto, sijoitetun pääoman tuotto Maksuvalmius Tuottavuus, tehokkuus	Jatkuva kannattava toiminta kestävästi Kilpailukyvyyn ylläpitäminen Tehokkuuden lisääminen Kestävä kasvu
Arvolupaus asiakkaalle	Asiakstarpeen selvittäminen Asiakastyytyväisyys	Asiakkaan tarpeesta lähtevä toiminta Asiakastyytyväisyyden mittaaminen Asiakaspalautteen kerääminen
Viestintä	Luotettava tuotetietous Tuotteen käyttöaika (v)	Selkeät tuotetiedot vaikutuksista, kierrätyksestä

Johtaminen 1

- Yritystoiminnan kannattavuus on edellytys sille, että yritys voi tuottaa taloudellista hyvinvointia yhteiskunnalle ja toimia vastuullisin keinoin paikallisesti ja globaalisti.
- Yritysvastuun edellytykset perustuvat yrityksen kilpailukykyyn ja taloudelliseen suorituskykyyn, esimerkiksi vahvaan kassavirtaan, kannattavuuteen ja tehokkuuteen.
- Taloudelliseen yhteiskuntavastuuseen kuuluu se, että yritys karttaa harmaata taloutta ja maksaa verot ja muut velvoitteet asianmukaisesti.
- Taloudelliset vaikutukset sidosryhmille: osingot omistajille, palkka henkilöstölle, tulot alihankkijoille, verot yhteiskunnalle
- Taloudellista liikevoittoa luodaan ympäristön kestävyysasettamissa rajoissa ympäristövaikutuksia vähentämällä, turvataan ekosysteemipalvelut ja tuotannon raaka-aineet myös tulevaisuudessa

Johtaminen 2

Tavoiteltava vaikutus	Mittari	Toimenpide
Hyvä henkilöstöjohtaminen	<p>Työtyytyväisyys</p> <p>Sanallinen kuvaus henkilöstölle järjestetyistä koulutustilaisuuksista ja osaamisen kehittämishjelmista</p> <p>Koulutustuntien vuosikeskiarvo työntekijää kohden henkilöstöryhmittäin (koulutustunnit yhteensä / työntekijöiden lukumäärä)</p> <p>Sanallinen kuvaus kehityskeskusteluista ja millä aikavälillä niitä käydään</p>	<p>Työtyytyväisyyskyselyt</p> <p>Osaamisen kehittäminen koulutuksilla</p> <p>Kehityskeskustelut</p>
Taloudelliset suoritteet sidosryhmille	<ul style="list-style-type: none">• henkilöstökulut: palkat, sairaskorvaukset ja muut kulut• toimintakulut: maksut tavarantoimittajille, alihankkijoille ja vastaaville• maksut omistajille ja rahoittajille: osingot, korot, lainojen lyhennykset• maksut valtiolle: verot, sosiaaliturvakulut• lahjoitukset ja muut yleishyödylliset panokset	<p>Hyvin järjestetty yrityksen hallinto</p> <p>Budjetointi</p> <p>Kannattava toiminta</p> <p>Maksuvalmiuden ylläpito</p> <p>Kilpailukyvyistä huolehtiminen</p>
Eettisyys	<p>Sanallinen kuvaus yrityksen tavoista varmistaa työntekijöiden yhdenvertainen kohtelu sekä yli 30 henkilön organisaatioiden tasa-arvosuunnitelman pääkohdat ja tavoitteet</p>	<p>Laaditaan eettiset toimintaohjeet</p>

Yhteenveto

- Vastuullisen toiminnan kantava ajatus on koko arvoketjun laajempi hallinta ja kestävämpi toiminta.
- Liikkeelle voi lähteä miettimällä oman yrityksen näkökulmasta,
 1. Mitkä ovat yrityksesi arvoketjun merkittävimmät tehottomuuden lähteet?
 2. Mistä saadaan suurimmat vaikutukset?
 3. Mitkä ovat parhaimmat toimenpiteet?

Jos omat taidot eivät riitä, apua on saatavissa.

Sitoumus 2050.fi

Yritysesimerkkejä

- Sitoumus2050.fi on verkkopalvelu, jossa organisaatiot, yritykset ja yksityiset henkilöt voivat antaa kestävän kehityksen toimenpidesitoumuksia.
- <https://sitoumus2050.fi/koti#/>
- Materiaalitehokkuuden sitoumus on elinkeinoelämän ja valtionhallinnon välinen vapaaehtoinen toimintamalli ja yksi keskeinen työkalu Suomen matkalla kiertotalousyhteiskunnaksi. Sitoumustoiminnassa toimialaliitot sopivat koko alaa koskevista yhteisistä mitattavista materiaalitehokkuustavoitteista.
- Kestävän kehityksen toimikunta ja pääsihteeristö seuraavat sitoumuksia ja niiden edistymistä. Motiva Oy tukee kestävän kehityksen toimikuntaa sivuston ylläpidossa ja asiakaspalvelussa.
- Materiaalitehokkuuden huiput: Yrityksiä jotka ovat tehneet esimerkillisiä toimia resurssien tehokkaassa käytössä
- https://www.motiva.fi/ratkaisut/materiaalitehokkuus/materiaalitehokkuuden_sitoumukset/yritysten_materiaalitehokkuusteot

Kiitos mielenkiinnosta!

POLKUKARTTA

Koulutusta kestävään huomiseen

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Lähteet 1

1. Yritysvastuun raportoinnin ensiaskeleet. 2009. Tietopaketti pk-yrityksille. Työ- ja elinkeinoministeriö.
2. Harmaala & Jallinoja. 2012. Yritysvastuu ja menestyvä liiketoiminta. Alma Talent Oy.
3. Pk-vastuullisuusbarometrin tulokset. 2021. Aula Research. EK Elinkeinoelämän keskusliitto.
4. Elintarvikealan materiaalitehokkuussitoumus –määritelmät, toimenpidetyypit, toimenpiteet ja mittarit. <https://sitoumus2050.fi/matsit#/>
5. Reinikainen, Timonen & Salonen. 2022. Vastuullisuus mikroyrityksissä (ulottuvuudet, mittaaminen, viestintä). Luke Luonnonvarakeskus.
6. Kestävää kasvua kiertotalouden liiketoimintamalleista. Käsikirja yrityksille. 2022. Sitra.
7. Ympäristövaikutukset. <https://www.ymparistoosaava.fi/sosiaali-ja-terveysala/index.php?k=22561>

Lähteet 2

- 8. Business Finland. (2022). Kysely: Pk-yrityksissä kolmanneksella liiketoimintastrategia perus-tuu kestävän kehityksen ympärille. <https://news.cision.com/fi/business-finland/r/kysely--pk-yrityksissa-kolmanneksella-liiketoimintastrategia-perustuu-kestavan-kehityksen-ymparille,c3491802>
- 9. Koipijärvi, T. & Kuvaja, S. (2020). Yritysvastuu 2.0. Johtamisen uusi normaali. Helsingin seu-dun kauppakamari.
- 10. Vastuullisuusarviointi.fi. (i.a.). Yritysvastuun itsearviointi – kysymyksiä ja vastauksia. <https://www.vastuullisuusarviointi.fi/faq/>
- 11. Kuisma, L. 2022. Pk-yrityksille suunnatun yritys vastuun arviointityökalun kehittäminen. SeAMK.